

دستورالعمل تعداد استاندارد نمونه مورد نیاز در نمونه برداری از مواد غذایی

اصول نمونه برداری باید بسته به طبیعت و خواص فیزیکی نمونه در شرایط مناسب و بهداشتی صورت گرفته و در اسرع وقت به آزمایشگاه تحویل گردد.

به طور کلی نمونه های ارسالی به آزمایشگاه به دو دسته ی بسته بندی شده و فله ای تقسیم می گردد که در ذیل به مهمترین نکات مورد نیاز اشاره می گردد:

شرایط عمومی :

مهم: کلیه آزمونها به استثنای طرح pms و کنترل باقیمانده سموم، آفت کش، فلزات سنگین و نیترات در محصولات کشاورزی، مشمول پرداخت هزینه می باشد لذا در تعداد نمونه و تعیین آزمون، هزینه نهایی مد نظر قرار گیرد.

1. ثبت مشخصات کامل نمونه در سامانه لیمز شامل: نوع نمونه، نام تجاری، تعداد، شماره پروانه ساخت، سری ساخت، تاریخ تولید و انقضاء، نام تولید کننده، هدف از نمونه برداری، آزمونهای درخواستی، مشخصات نمونه بردار، شماره موبایل تولید کننده یا صاحب نمونه جهت ارسال پیامک هزینه های آزمون و پرداخت الکترونیک
2. آزمایشگاه از پذیرش نمونه های با بسته بندی نامناسب از جمله دارای نشتی، بادکردگی، زنگ زدگی و ... خودداری می نماید.
3. همزمان با پذیرش نمونه، باید فرم درخواست نمونه برداری تحویل آزمایشگاه گردد و نمونه از طریق سیستمی ثبت شده باشد.

نمونه های بسته بندی کارخانه ای

- 1- با توجه به دستورالعمل سازمان آزمونهای درخواستی باید بر اساس آنالیز خطر و درجه ریسک انجام گیرد. لذا ضروریست در برگ تحویل نمونه و در هنگام ثبت در سامانه نوع آزمون دقیقاً مشخص گردد.
- 2- میزان نمونه ارسالی به آزمایشگاه متناسب با آزمونهای درخواستی، باید مطابق جدول پیوست باشد و آزمایشگاه از پذیرش نمونه های با مقدار کم خودداری می نماید..*
- *در هر صورت محاسبه ی نمونه ی شاهد الزامی می باشد.
- 3- در نمونه های با بسته بندی کوچک لازم است مقدار نمونه به اندازه ای باشد که در نهایت وزن نمونه مطابق جدول باشد
- 4- در نمونه های با بسته بندی بزرگ لازم است نمونه های بخش میکروبی، شیمیایی و آنالیز، در کارخانه و بر اساس اصول نمونه برداری جداسازی تحویل آزمایشگاه گردد.
- *ترجیحاً نمونه های ارسالی پلمپ شده و پلمپ نمونه شاهد الزامی می باشد

- 5- نمونه های فساد پذیر و حساس به حرارت مانند لبنیات، و ..... باید با رعایت زنجیره سرد و اصول نگهداری در دمای مناسب تحویل آزمایشگاه گردد.
- 6- پذیرش نمونه های بخش آنالیز دستگاهی مستلزم فعال بودن دستگاه مربوطه بوده، لذا ضروریست قبل از نمونه برداری هماهنگی لازم با بخش آنالیز به عمل آید.
- 7- نمونه برداری از محصولات کشاورزی با هدف پایش سریع باید با رعایت اصول مربوطه و در نظر گرفتن دوره کارنس صورت گیرد.
- 8- به منظور مدیریت صحیح و آزمون سریع نمونه های ارسالی، ضروریست نمونه برداری از نمونه های مشابه در بازه ی زمانی مختلف توزیع شده و از نمونه برداری یکجای محصولات مشابه در یک مرحله خودداری شود.
- 9- در صورتی که شکایت از یک محصول خاص منجر به نمونه برداری از آن محصول شده است ضروریست نامه شکایت به همراه آزمون درخواستی بصورت مکتوب به آزمایشگاه ارسال شود.
- 10- در صورتی که واحد تولیدی به نتایج آزمون آزمایشگاه معترض باشد مراتب به صورت مکتوب به آزمایشگاه اعلام و آزمون مجدد صرفا از نمونه شاهد موجود در آزمایشگاه انجام گیرد.
- 11- قبل از ارسال نمونه های شیر پاستوریزه (مدارس و یارانه) به آزمایشگاه هماهنگی لازم با بخش میکروبی صورت گیرد و نمونه برداری صرفا از محصولات داخل یخچال انجام گیرد.
- 12- پذیرش نمونه های بسته بندی بعد از ساعت 13 انجام نمی گیرد.
- 13- کلیه نمونه های ارسالی به استثناء نمونه های PMS وپایش واندازه گیری باقیمانده سموم ،فلزات سنگین ونیترات در محصولات کشاورزی مشمول پرداخت هزینه آزمون بوده ومسئولیت دریافت هزینه بعهدہ کارشناس مربوطه خواهد بود.
- 14- میزان نمونه های ارسالی در برنامه های عملیاتی و.... ارسالی از سازمان بر اساس دستورالعمل صادره می باشد.

نمونه های فله ای

- 1- نمونه های فساد پذیر با رعایت زنجیره سرد و شرایط نگهداری مناسب به آزمایشگاه تحویل گردد.
- 2- نمونه های مایع نمونه برداری شده نباید از شیشه ها بیرون ریخته باشند.
- 3- در صورتی که یک نمونه جهت آزمون رنگ در بخش شیمی دارای رنگهای متنوع باشد نمونه نباید خرد و با هم مخلوط شود. ونمونه شیرینی باید از یک نوع ویک رنگ باشد
- 4- تعداد نمونه ارسالی باید متنوع واز تجمیع وارسال نمونه های یکسان در یکروز به آزمایشگاه اجتناب گردد.بدیهی است در صورت عدم رعایت آزمایشگاه نسبت به عودت بعضی از نمونه ها به انتخاب خود اقدام خواهد نمود
- 5- نمونه هایی که جهت آزمونهای میکروبی به آزمایشگاه ارسال می شود باید در شرایط استریل و در شیشه های استریل فاقد شکستگی یا ترک خوردگی نمونه برداری شوند. نمونه برداری باید به نحوی انجام شود تا از ایجاد آلودگی ثانویه توسط فرد نمونه گیر، محیط و یا وسایل نمونه برداری به نمونه جلوگیری شود. بعد از اخذ نمونه درب شیشه تا هنگام تحویل به آزمایشگاه نباید باز شود.
- 6- ارسال نمونه جهت آنالیز دستگاهی باید با هماهنگی قبلی باشد.

- 7- انتخاب نمونه باید هدفمند و از مواد غذایی با احتمال آلودگی بالا و بر اساس احتمال وجود باکتریهای بیماریزا در مواد غذایی باشد.
  - 8- نمونه های شیرینی در جعبه فاقد شناسه نظارت و پروانه ساخت و یا سالاد و بستنی در ظروف یکبار مصرف پذیرفته نمی شود.
  - 9- در آنالیز میکروبی ، ماده ی اولیه محصولاتی که فرآیند پخت در مراحل بعدی روی آنها انجام می گیرد مانند خمیر زلویا و بامیه، گوشت آماده برای کباب و ... پذیرش نخواهد شد.
  - 10- نمونه های شیر موز، شیر نارگیل، شیر بستنی و ... با توجه به دستورالعمل مورد پذیرش قرار نمی گیرند.
  - 11- میزان مورد نیاز نمونه های فله ای جهت آزمونهای میکروبی 50 گرم و جهت آزمون سالمونلا 100 گرم می باشد.
  - 12- در انجام آزمون انگل در مورد سالاد ها به 100 گرم نمونه جداگانه علاوه بر 50 گرم روتین نیاز می باشد (سالاد برای آزمون انگل باید بدون سس باشد).
  - 13- پذیرش نمونه بعد از ساعت 12 امکانپذیر نبوده و کلیه مراکز بهداشتی باید بر اساس برنامه زمانبندی اعلام شده نسبت به ارسال نمونه اقدام نمایند.
- * ارسال نمونه های طغیان یا شکایتی مثبتنی می باشند
- 14- با توجه به اینکه بر اساس دستورالعمل سازمان غذا و دارو کلیه نمونه های ارسالی مشمول اخذ هزینه آزمون می باشد لذا ضروریست در نمونه برداری موارد مذکور مد نظر قرار گیرد.